

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:

Negyszer hasábozott garmond sorára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 29)
„Haasensteint és Vogler (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)

Nyitási cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

A „KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíthessenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, 1872 jan. 25.

(A.) A képviselőház egyik legutóbbi ülésén azon fontos határozatot hozta, hogy a bankkérdés a budgettel összefüggő ügyek s az ujjezozási törvényjavaslat elintézése után tárgyalás végett napirendre tűzessék. Evvel ismét egy épen oly nagy fontosságu, mint kényes kérdés lép megoldás végett képviselőink elé. Az osztrák nemzeti bank hatvan év óta oly jogokat és előnyöket élvez Magyarországon, mint Ausztriában, a nélkül, hogy ellenszolgáltatul azon előnyökben részesítette volna hazánkat, minőket a hatalmas intézet Ausztriának nyújtott. A bank alapítása 1816-ban történt, tehát oly időre esik, midőn hazánk az absolutismus járma alatt nyögött. Csak 1825-ben hivatott össze

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az 1837-iki erdélyi országgyűlés története.

Békésy Károlytól.

(Vége.)

Ily előzmények után a rendek sem táplálhattak reményeket, hogy ez országgyűlés alatt a nyilvánosság érdekében sikeres lépéseket tehetnek. Jóllehet igen sok megye utasítása az országgyűlési napló szerkesztését kívánta, még se merték azt a rendek határozatkép kimondani, hanem az elnököt bízták meg, hogy terjesszen e tekintetben a ház elé javaslatot. Az elnök „Beszédék tára” cím alatt egy jegyzőkönyvi pótlékot javasolt „melybe a nevezetesebb” beszédék legyenek foglalva; a rendek érezték a szűk kört, melyben mozoghatnak s csak a „nevezetesebb” ellen volt kifogásuk. „Tudom én azt — mondotta Wér Farkas beszédében, [hogy mostani kedvetlen helyzetünkben kéréseink helyességét, törvényességét a megnyerés lehetősége mérőjével kell mérnünk; tudom, hogy a teljes megtagadás, vagy mi ke-

országgyűlés, mely egyik kötelességének ismerte tiltakozni az osztrák nemzeti bank szabadalma és jegyeinek Magyarországon való forgalma ellen, de tiltakozásának nem volt gyakorlati következménye. Így a tények alapján az osztrák nemzeti bank dominált Magyarországon; a hazai ipar és kereskedelem érdekei iránt a legmostohább érzelmekkel viseltetett s egész üzletét hazánk közgazdasági viszonyainak beláthatlan kárára Bécsben összpontosította.

Ily előzmények után nem csoda, hogy minden jobb hazafi azon forró óhajt táplálja, miszerint pénzügyeink a bécsi bank kizárólagos kényuralma alól kiszabadíttassanak, mi legbiztosabban egy önálló magyar nemzeti bank alapítása után eszközölthetnének. Ezt lényegesen megközelíti azon körülmény, miszerint az 1867-ki kiegyezés a bankkérdés jogi oldalát már eldöntötte, azaz kimondatott, hogy a bécsi nemzeti bank nem közös, hanem kizárólag osztrák intézmény, melynek bankjegy kibocsátási szabadalma Magyarországot: nem kötelezi, vagy más szóval az 1848-ki osztrák kormányok nézeteivel ellentétben constatálva van, és a bécsi kormány s a bank egyaránt elismerik, mikép Magyarországnak joga van önálló bankot alapítani.

Ezen szándék megvalósítása elé azonban a tények igen nagy nehézségeket hárítanak. Itt van mindenek előtt a 312 milliónyi közös állami papirpénzjegy, mely miután ezüsttel nincs fedezve s tisztán a monarchia hitelén alapszik, dis-agioba jönne az érczalapon kibocsátandó magyar bankjegyekkel. A magyar bank alapítása előtt tehát ezen lebegő államadósságot consolidálni kellene. Itt van továbbá az osztrák bank jegyeinek kényszerárfolyama, melynek alapján a bank azokat ércpénzre beváltani szintén nem köteles. Itt van végül a 80 milliónyi bankadósság. Azon jogért, hogy az osztrák nemzeti bankjegyek kibocsátási monopolioma 1866-ban ismét tíz évre meghosszabbíttatott, a bécsi bank 80 millió forintot adott kamatatlan kölcsönképpen az osztrák kormánynak. Az 1867-ki kiegyezés alkalmával bizonyos

vés részben elfogadás között választani kénytelenek vagyunk; és bár nem vagyok azon vélekedésben, hogy minden előnkbe vetett kegyelem-morzsalékot ezen országgyűlés lealysításával is elfogadjunk: hogy mégis abból, mit tőlünk elvettek, egy részt is bár, ha azt célirányosan használhatjuk visszavegyünk, szükségesnek tartom. Én tehát az elnök ő excija által készített tervet, mint a jelen körülményekhez alkalmazottat azon módosítással elfogadom, hogy a fennforgó „nevezetesebb” szó helyett „minden” tétessék, A ház ily értelemben alkotta határozatát.

Hiányosan adnók e hongyülés képét, ha Kemény Dénes egy indítványát hallgatással mellőznők; az indítvány a következő: „az ő hitűeknek a négy bevett vallással egyenlő szabadságokban és politikai jogokban részesülhetése iránt még ezen országgyűlés alatt törvényterjesztessék fel.

Továbbá törvény hozassék az iránt, hogy a nevelés a papság befolyása alól kivéssék és annak hatósága egyáltalában csupa vallásbeli dolgokra szoríttassék, valamint a közdolgok körüli nyilvánosság és sajtószabadság felől, s végre, hogy közbejáruljanak a rendek a lengyel nemzetnek a közelebbi gyászos eset után eltiport polgári és nemzeti létezésé helyreállítása iránt.”

A szabadelvűség egy magasra lobbanó lángja, Nyugat nagy eszméinek viszhangja volt

évi államadóssági quotát vállalt magára az, melylyel az összes osztrák államadósságok évi kamatainak törlesztéséhez járulni akart. Akkor azonban a 80 milliónyi kölcsönt az osztrákok felemlíteni elefedték; de miután Magyarország a quotát az összes államadósságok után fizeti, világos, hogy ezen 80 millió fizetésében párticipálni jogilag nem köteles.

A bécsi kormány az ellenkezőt állítja s miután a bank, ha szabadalma Magyarországon megszűnnék, e 80 millió visszafizetését követelné, ezen kérdés is lényeges akadályt képezi a magyar bank alapításának, mert felmerülve czivakodásra vezetne a bécsi és pesti kormányok közt. Képviselőink és a kormány mostanában legalább ezen adósság visszafizetéséhez járulni nem akarnak, s így e kérdés a harmadik főakadály, melybe a bankügy törvényes rendezése ütközik. Azonban mindezen akadályok nem tartóztatják vissza kormányunkat attól, hogy a bankkérdés gyökeres megoldását tovább elnapolni ne engedje és biztos tudomásunk van, hogy a küszöbön álló országgyűlési tárgyalásakor a kormány olyan programmal fog föllépni, mely hazánk közgazdasági állapotainak minden jogos igényét figyelembe veszi s azokat kielégíteni alkalmas leszlen.

Román ügyek.

(u.) A mult év ápril havában Brassóban tartott testvéresülési ünnepélyből keletkezett hírlapi polemia, mely eleintén csakis meddő vitának tetszett, a mint az eredmény mutatja, nem maradt hatás nélkül. Hiába iparkodott eleintén mindkét rész, azt csakis localis tüntetés jelentőségére reducálni, mert a szebeniek nyilatkozata, főleg a Siaguna-féle jubilaum óta világos, hogy a brassóiak kezdeményezése csak esetleges, mert a viszonyok tanúsága szerint az, már ezóta száz helyt is kitért volna.

Az eleinte hírlapi téren megindult vita, legelső eredménye lett a n.-szebeni szeptemberi ad hoc comite, s ebből keletkezett a már országossá vált két párt: az activ és passiv.

Anélkül, hogy bármelyik párt végzéjének elemzésébe bocsátkoznánk, a mit — a célzatokat egyik részről sem ismervén — alig is

ez Keletről, Erdély bércei közül. Habár több megye utasításában voltak ily pontok, hongyülésünkön mégis egészen szokatlan hangok ezek, nem is történtek azért, mintha életet és megtestesülést remélnének, hanem azért, hogy rámutassanak egy utra, melyen „szabadság, egyenlőség és testvériség” lobogója alatt a 19 század robogott.

Az országgyűlés bezáratásának előre meghatározott napja közelgett, mielőtt azonban az elérkezett volna, 5 bizottságot neveztek ki a rendek a jövő hongyülés számára munkálatok készítése végett. A földesurak és robotosok közti viszony meghatározására 18 személyből; a közigazgatást illető dolgokra nézve 14 személyből; az igazságszolgáltatásra nézve, a kereskedés és kincstár ügyére, a vallást és közmívelődést illetőleg 12—12 személyből alkották össze a bizottságokat. Azonban az országgyűlésnek legutolsó perceiben e végső munkája felett tört ki a legélesebb meghasonlás a rendek és a kormányzók között. A kormányzók ugyanis a bizottságba kebeléből tagokat neveztek ki. A hongyülés ki nyilatkozta erre, hogy ezen tettet törvény- és alkotmányellenesnek tekintti, mely után méltán tartanak a rendek attól, hogy a kormányzók tettelesen is kívánna felsőségi jogát a rendek felett gyakorolni, mit Erdély törvényes alkotmánya ellenére soha el nem ismerhetnek, egyébiránt abba beleegyeznek, hogy a kormányzóknek e

tehetnének, szorítkozzunk egyelőre a két párt már tett nyilatkozataira s azokból vonható következtetésekre, és a hatásra, a mit e két párt a román nemzetben előidézett.

Mint előre bocsátottuk, csakis az erdély-részi románokról, — s nem Pesten a „Patria” alapítása által napfényre jött magyarországi hasonló irányu — pártokról van szó.

Őszintén meg kell azonban vallanunk, hogy mind a két párt zsákban macskát árul, s ha netalán bármelyik is politikai kudarcot vall, köszönje magának, köszönje vezetőinek.

Elég erős politikai párt alakulása s fennállására megkívántatik: népszerűséggel s tekintéllyel bíró férfiakból álló párt-vezérllet, s szabályos párt- vagy országos program. Ezen kívánalmak a passivistáknál nincsenek meg, az activistáknál pedig teljesen hiányzanak. Az activ-pártnak nincsenek vezetői (legalább láthatók), nincsen programja. Egyedül egy programmal rendelkezik s ez a „Telegraphulu Romanu”, a gör. kel. érsek, báró Siaguna András lapja.

Ha ez a támasz nem volna, nem volna semmi, s így is csak azon sejdítés, találgatás szerzi s tartja össze a pártfeleket, hogy hát-ha a laptulajdonos is a lap elvét vallja?

Eltekintve azonban ettől, az activistákról eddigelő csak azt tudjuk, hogy léteznek, de hogy hol s miért léteznek, s hogy kik azok, azt a fennebbieken kívül nem is sejdíthetjük. S megengednek nekünk, ha kimondjuk, hogy győzelmet nem jósolhatunk, de bizalmat sem szavazhatunk egy oly pártnak, mely nem akarja megmondani kiletét s szándokát.

Igaz, hogy a már tett polemiákból látszólag a szándék az, hogy a zsbbasztó passivitással felhagyva, a közeledő országos képviselőválasztásnál a románok a leghatalmasabb activitás terére lépjenek ki, de az activitásnak, a cselekvésnek oly számos neve van, hogy szabatos distinctio nélkül a pusztá activitás kimondásával, még semmi sincsen kimondva.

A passivistáknak van vezérök: Baritiu, Ratiu s Macelariu stb. van programjuk a balázsfalvi pronunciamentu, s a szerdahelyi gyűlés határozata; miután azonban a helyzet tartbatlanságát ök is beösmerték, ezen program sem elég egy politikai párt létezésére, az activistáknak azonban nincs sem vezérök, sem programjuk, s azon hiányok miatt nem lehet tartós álláspontjuk sem.

Nem lehet tehát ezekből kifolyólag megösmernünk egyik párt szándokát sem, s így nem csodálkozhatni azon, ha kimondjuk, hogy jelenben mind a két párt csakis fictio, mely papíron s egy pár ember fejében létezik, de az országban sehol, hanem a románság, mint

tárgybeli kívánata a feliratban, mint ellenvélemény fejeztessék ki. A kormányzókét azonban ez nem elégítette ki s egy izenetében kijelentette, hogy „kötelességének tartja maga részéről külön feliratban felterjeszteni a felséghez az ügy állását és tetteinek azon okait, melyeknél fogva a bizottságba a maga részéről is tagokat nevezett ki.”

A rendek erre egy keseredett tiltakozásban támadták meg a kormányzók vakmerőségét, hogy magát az országgyűléstől független testületnek nézi. A kormányzók felirat előre-láthatólag megsemmisítette a bizottság működését.

A [hongyülés tehát 1838 martius 31-én a szokott módon bezaratott.

Ha visszapiantunk munkásságára lehetlen meg nem ütődnünk annak eredménytelenségén. A királyi előadások 2 utolsó pontja még nem jött tárgyalás alá, az urbér megoldatlanul, valamennyi sérelmi felirat válasz nélkül. Egyetlen eredmény tehát a kormányzók válsztás, mi azonban e szék magatartása után nem volt egyébnek tekinthető, mint az ezelőtti törvénytelenség megszentítésének. Csak keserű szánakozással tekinthetni azt a sikertelen birkozást, melyet a törvény nevében hongyüleiseink megmeg-kiserlettek a kormány-nal szemben; azokat a keseredett számadásokat, melyeket a haza alkotmányának megrozsdásodott fegyvereivel ama sötét kétféjű sas el-

egy pásztor nélküli nyáj, szanaszét kóborol, s várja, hogy — nem tudjuk, mit vár. Tanúsítja ezt a legutóbbi megyei szervezkedés; a hány megye annyiféle magatartás volt, s minden program nélkül, hol ultrák, hol pedig simulékonyok voltak.

Ezeknél fogva nem ajánlhatunk jobbat és czélsejtértebbet, mint ha a románság a már mindenfelől annyit pengetett congressust vagy conferentiát tart, de nem Balázsfalván, vagy Brasóban, s ennek eredményeül a már tarthatlan-ná vált balázsfalvi program helyett, a mely csak a nemzeti gyűlölség eredménye volt, oly programot állapít meg, mely a lehető jogos kívánalmaknak alkotmányos uton való elérésére a legegyszerűbb utat megjelölne.

BELFÖLD.

Deés, január 25-dikén 1872.

Ha van városunkban emlék, mely némi csudálatra gerjesztés mellett a tisztelet érzelmét is felidéz keblünkben, mely visszazagadva a multba — annak mesés nagyságában — való-sággal ismerni tanítja az építészeti akkori elő-haladottságát és stílusa által — ugy szólnán — építészeti emléket képez: — az evangelico reformátusok itteni szentegyháza az. Nem nagyszerűsége s fénye által ragadja meg a figyelmet, ez egyszerű góth-épület, de alakja — sugár s az alaperőhöz véve szokatlan magas-ságig nyúló tornya által — a képzelet szerint fenn a magosban lakó istenséghez emelve, egészen ünnepélyessé válik s mintegy komolyabb elmélkedésre hívja fel a szemlélőt. De a jól eső aestheticai hatást nagy mértékben csökkenti a templom környezetére. Mert míg maga a templom elég tisztaságban s a kiadások által különben is tülhalmazott egyház anyagi erejé-hez mérve kellő karban van tartva, addig a körülötte levő falazat s melléképületek erősen tanuskodnak roskadozó s ronda állapotukban vagy az egyház erre ki nem terjedhető anyagi tehetségéről — vagy azok részvétlenségéről, kiknek feladata lett volna a város szépi-tése érdekében — habár kikutatva a legkisebb segély-forrást is — ily fontos helyen a piacon — e kellemetlenül ható piszok-tömeget meg nem tűrni.

Maga az egyház érezte is a templom kör-nyezete javítása — vagy újjáalakításának szük-ségességét — főleg a piac felőli oldal-épüle-tek lerontása után, de miként foghatott volna egy ily nagy munka keresztülteléhez ön maga, minden segédkez-nyújtás nélkül, várva jóka-rók kegyes pártfogását, midőn ennél fontosabb a várost szellemileg emelő s nemcsak a város, — hanem az egész környékre jótéko-nyan ható intézet — a realiskola létesítésében sem volt a legfontosabb tényező — a város ál-tal támogatva, s mondhatni, az akkor támadt egyenlenség egyház és a város között csak a közelebbi időben enyészett el. Ha pedig te-

len intézett, mely szárnyaival a birodalmat fedte be, melynek karmai közt a hatalom s háta megett az önkény volt.

Azonban a történelem e hongyülésnek sem adhat minden tekintetben igazat. Eltekintve a conservatismus szülteitől; a kormány-széktől, az adminisztrátorságtól, kétségbevonha-tatlan az, hogy tiszta jogokért, világos törvé-nyekért harcolt, de olyan jogok és törvé-nyekért, melyeket nemcsak a kormány, hanem az idő is eltemetett; az idő halottait pedig feltámasztani emberi hatalom kívül esik. A hongyülés letisztította törvényeiről a századok mohát s kápráztató fényökben tartá azt a kor-mány elé; de ezek teljes érvénye századok előtti időre vezettek volna vissza, holott a 19. században követelni a 17-ik századbeli álla-potot: nemcsak helytelen, hanem lehetetlen is volt. Hiányzott a gyűlésben a praktikus érzék, melylyel felkereste volna a módokat, melyek segítségével a végpusztulásnak indult hon sor-sát a jobb lét útjára terelhetné volna. Állam-bölcsességgel tagadásba hozta a jelen viszo-nyok törvényességét, de hallgatott az oly rend-szabályokról, melyek a jelen körülményekhez alkalmazkodva czélsejtérü átalakulást jeredmé-nyezhettek volna. A hibát kizárólag a kor-mányban kereste s óvakodott azt önmagában lelmi fel. Harcolt a tisztválasztás mellett, de feledte, hogy műveletlen nép kezében a jog veszedélyes is lehet s nem a jogok, hanem a műveltség biztosítéka az állam boldogságának. Harcolt az adó kezelhetéseért, de nem gon-dolta meg, hogy az ország legnagyobb és leg-eltiprottabb részének mindegy: akár törvény-telenül a kormányzók, akár törvényesen a ne-messég szedje rajta az adót.

S így történt, hogy a hongyülés a mult sérelmei felett egy évig tanácskoztában, a jó-yórt mit sem tett. —

kintetbe vesszük városi szépítészeti bizottmá-nyunk — a közelebbi években tett működési-nek nem elég erős okokkal menthető kisszerű eredményeit — nem fogunk csodálkozni, ha a templom környezetének javítása, vagy korszerű újjáalakítása előbb nem került szönyegre. Sőt voltak, kik nem véve tekintetbe a város nye-reségét, e hely kiemelése által, az egyház ré-szére akkor hasznót vélték fölfedezhetni, midőn tisztán látták, hogy az egyház épen ellenkező-leg — a mellék-épületekből kapott jelentékeny évi jövedelmét áldozná fel az ujtás keresztül-viteléért.

Végre e balhiedelemmel együtt több más akadályok is legyőzve, az átalakítás általáno-san gyönyörködtető következménye lett az in-dító ok, mely elfogadtatva a város és egyesek által, — a közelebbi megyegyűlésen, közsere-tben álló főispánunk kezdeményezésére, a czél-hoz méltó áldozatkészséget hozott létre s min-denki előtt teljes méltánylásban részesült, s remélhető, hogy az ügy előmozdításáért az if-juság sem vonja meg közreműködését, ha en-nek eszközésében, erre hivatott egyén lesz a kezdeményező.

Vajha azok is, kiknek a sors adott tehet-séget, a népnek nyelvéen szólva, azt megindí-tni s valamire bírni, inkább ily általánosan jó-tékony eszmék hirdetése által igyekeznének hatni s magoknak érdemeket szerezni, mint — pusztán személyes érdekek által vezettetve, az előhaladás rövására folytonos egyenlenséget s elégtelenséget szitani. Ö r i.

Apa-Nagyfalu, 1872. január 25-én

Tisztelt Szerkesztő ur! Ismerve a „Ke-let“-nek a nevelés-ügy iránti érdekltségét, azon meggyőződéssel kérem ezen sorok becses lap-jában való közlésére, hogy e kéréssem teljesít-tetni fog; annál is inkább, hogy ezen sorokkal néhány igen szép tettet kívánunk a közönség tudomására juttatni.

A jötevők sorát megnyitja Katona Elek-né ó nagysága, ki a helybeli ev. ref. iskolá-nak a meglevő tanszerek kiegészítésére, mint rendszeren, egy a jelen tanévben is 5 oszt. ért. forintot ajándékozott, továbbá iskolába járha-tás végett két szegény gyermeket felruháztatott.

E jótéteményhez járul gróf Bethlen Sán-dor 28 darab tanulságos tartalmu olvasó-könyve, melyekkel a mult évben tanult nagykorúakat jutalmaztatta.

Hasonlólag gróf Bethlen András, ki egy iskolai könyvtár alapjául 8 darab olvasóköny-vet ajándékozott.

A jötevők közé tartozik László Endre ur is, ki egy szegény árva tanulót felruház-tatni szives volt.

Fogadják a fennirtak kedves áldozatu-kért, a jótéteményt élvezők helyett, hálás kö-szönetemet. Szívből óhajtom, hogy ezen tett mentől többek által, több helyen utánoztassék.

Szentpéteri János, tanító.

Konstantinápoly napjainkban.*)

A kelet-romai világbirodalom hajdani fő-városa, mint a hamvaiból feltámadó phoenix, a nyugati kereszténység gondozása alatt las-sanként ismét éledni kezd. A törökök belát-hatlan háztengere által környezett keresztény Pera és Galata európai elemeivel, követségei-vel, consulatusaival, egyházi és culturali inté-zeteivel, palotáival s élénk üzletforgalmával még a nemrég történt nagy égés után is ha-sonlít egy aranyba foglalt drágakőhöz.

E két összeolvadt városrész képezi a megvát, a lelkét egész Konstantinápoly-nak. Belőlük indul ki az új szellem Byzancz ódon falai közé; polgárai teremtték meg a sul-tánok tündérpalotáit s büszke mausoleumait, a ministerek s gazdagabb főurak lakásait, az óriási laktanyákat, s általában mindazt, a mit a modern törökvilág e téren felmutathat.

De nemcsak a város külső alakja ment át ily előnyös változáson, hanem belső lényege is. Az európaiak tartozkodás nélkül lépnek be a török moscheákba, s a törökök a keresztény templomokba, hol némelykor természetesen csak kíváncsiságból az istentiszteletet is meg-hallgatják. A török nők, kiket egykor oly gondosan rejtgettek el a világ elől, az európai hölgyekkel összevegyülve hullámanak az ut-czákon, csak hogy még mind eddig izléstelen öltönyüket viselik. A keleti nő még mindig elföldi — igaz, hogy csak átlátszó fátyollal — arezát; öltönyt s ékszereit még mindig az alakatlan, egyszínű selyemköpenyeg takarja, melynek semmi vágánya nem levén, a nőt úgy

*) Zerbóni di Sposetti: Der Orient und kulturhistorische Bedeutung. Pest. A Hartleben.

Országgyűlés.

Pest, január 24. 1872.

A képviselőház mai ülésében néhány kér-vény bejelentése után Irányi D. sürgeti a fe-leletet a választási vesztegetések megszüntetése iránt beadott interpellációjára.

Következnek a napirend tárgyai.

Horváth Mihály indítványa Toldi Fe-rencz országos megjutalmaztatása iránt vita nélkül következő alakban szavaztatik meg: Toldy Ferencznek a magyar irodalom történet megteremtésében eltöltött 50-éves munkássá-gáért s e téren leendő további működésének elő-mozdítására évi 4000 frt.

Következik Joanesku Demeter indítványa a belényesi gymnasium számára adandó évi 4000 frt subventio iránt.

A pénzügyi bizottság ez indítvány elve-tését ajánlja, mert ez intézet egyrészt 3706 frt 80 kr. segélyt kért a tanulmányi alapból, másrészt felekezeti, s a ház már ismételve ki-mondá, hogy az állam egyáltalában nem se-gélyez felekezeti tanintézeteket.

E nézet a házban többséget nyervén, az indítvány elvetett.

Pulszky Ferencz indítványa a régé-szeti gyűjtemények szaporítására 4000 frtnak, Henszlmann Imre indítványa a historiai mű-emlékek fölkeresésére és föntartására 20,000 frtnak — s ismét Pulszky Ferencz a rézmetsz-et gyűjtemény kiegészítésére 5000 frtnak megszavazását illetőleg a pénzügyi bizottság ajánlatára szó nélkül elfogadtattak.

P. Szathmáry Károlynak az országos gyűjtemények czélsejtérü elhelyezése s rendezése iránt véleményt adandó bizottság kiküldésére vonatkozó hat. javaslata a többség határozata szerint tárgyalatni fog.

Következik gr. Lónyai Menyhért minis-terelnök hat. javaslata az új országház építé-sére vonatkozó kormány-előterjesztés megviz-szálására kiküldendő regnikularis bizottság iránt.

Lónyai gr. miniszterelnök szerint annál szükségesebb a kormány e tervét beható viz-sz-gálat alá venni, mert azt illetőleg különböző vélemények merültek föl, azoknak értéke és sulya pedig megfontolandó. Nem kétkedik, hogy még jobb és kedvezőbb tervet is lehet találni, de míg ez nem történik, addig nem adhatják föl az eredeti tervet, melyből külön-ben épen nincs szándéka párt-, csak oportu-nitási kérdést csinálni. Ezért következő pót-in-dítványt ad be az eredeti mellé: „azon eset-ben azonban, ha a bizottság a kormányterv ki-vitelét nem ajánlaná, utasittatik egy terv be-adására az iránt, mint lenne a város közepén lehető kevés költséggel a felső- és alsóháznak minden helyiségét magában foglalni képes or-szágházat fölláttatni.“

Itt némi vita támadt: Szontagh (csaná-di) Pál pressiót lát az utasításban, Zsedényi az országház mostani helyét is igen czélsejtérü-

tűnteti föl, mintha zsákba lenne varrva. Ily ruhában sétálgatnak a gazdagabb osztályok hölgyei is. Mintha szegynélne magát a török nő a miatt, hogy nélkülöznie kell a művelt európai hölgy veleszületett eszményiességét. Érdekes észlelni a kíváncsiságot, melylyel a török szépnem az európai hölgyeket szemlél-gei. Magasb lényeket látnak bennök, mindent ujnak találnak rajtok, minden felkelti érdekel-t-ségüket s csodálatukat. — A pérai boltok előtt gyakran megtörténik, hogy felkérlik az európai hölgyeket, miszerint magokat általok közelről megtekintetni, megcsókolgatni enged-jék. Nem csodálkozhatunk ennek folytán a fölött, hogy az európai nőket, mint valóságos árucikkiket szállítják Törökországba. Számos vállalkozó utazza be az európai országokat, s főleg hazánkat, mindentéle ürügy és ígérettel csalogatva fiatal és szép leányokat a Török-országba utazásra. S ezen erkölcsstelen üzér-kedés, különösen a Székelyföldön, oly nagy mérvet öltött, hogy megakadályozására a leg-komolyabb intézkedések égetően szükségesek.

Ámbár a különböző népfajok egész raja nyüzsgő Konstantinápolyban, mégis az európai viselet az uralkodó, különösen a felsőbb osz-tályoknál. A keresztények — beleszámitva az örményeket, görögöket és szlávokat — szinte felét alkotják a népességnek. Az európaiak teljes szabadságot élveznek itt. Surlódások köz-tük s a mahomedanok közt alig fordulnak elő; még vallásos körmeneteit is megtarthatja bár-melyik felekezet Péra és Galata utcáin, a nélkül, hogy a türelmetlenség valamely nyilváu-lusa megzavarná az ájtatoskodókat. A fana-ticus dervisek is nyugodtan nézik a látományt s viszont nekik sem okoz semmi kellemetlen-séget, ha vallásos tánczaik s cannibáli ordító-zásaik keresztény hallgatóságot vonnak a mos-cheákba.

nek tartja — Péchy T. mellőzni akar minden utasítást — Váady Gábor pedig következő pót-indítvánnyal lép föl: „a küldöttség terjesszen elő tervet egy a célnak minden tekintetben megfelelő helyen építendő országház iránt.“

Lónyai gr. ajánlatára a ház ezt el is fogadta.

Következett a miskolcz-diósgyőri és m. sziget-szlatinai iparvasutak építésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása.

Mocsári L. ellenzi az trvjavaslat elfo-gadását, mert a diósgyőri vasgár, melynek előmozdítására az illető vasut építtetnék, ugy is kárt okoz az államnak. A személy s áru-forgalomra nézve pedig e vasut fontossággal nem bír.

Tisza közl. minster Mocsári főargu-mentumát töri össze; a diósgyőri vasgárrak ép-e vasut építése által fognak oda emelkedni, hogy jövedelmezőségével hasznót huz majd mind az állam s mind a földvidék belőle; — a sze-mély forgalmat meg a vasut majd meg fogja teremteni. Kéri az tjavaslat elfogadását.

Rövid vita után a tjavaslat általában s részletesen elfogadtott.

Következett a báltaszék-dombóvári záká-nyi vasut engedélyokmánya 5. §-ának megvál-toztatása, vagyis a vasut gépműhelyeinek Dom-bóvár, Kaposvárra leendő áthelyez tetése iránti tjavaslat tárgyalása.

A p. ü. bizottság elfogadásra ajánlja, mert Dombóvár kis város, melyben a munká-sok elhelyezése is bajos, míg Kaposvár nagyobb terjedelme mellett közelebb is fekszik Zákányhoz.

Dóri János ur Dombóvár nevében, s Körmendi ur Kaposvár nevében ragadtak lánd-zsát mint azon helyek képviselői, s nagy via-dalt viaskodtak; Körmendi ur szerencséje, hogy a pénzügyi bizottság ugyanazt ajánlta miért ő küzdött, s így őt fogják díszíteni Kaposvárott a diadal pálmájával lelkesült választói.

A gömőri ipar-vasuthálózat kibővítésére vonatkozó tv.-javaslat vita nélkül elfogadtott.

Következett a Nagy-Sink pataknak, Kis-Sink és Vojta faluk határában leendő sza-bályozására vonatkozó tv.-javaslat tárgyalása.

Schreiber, Brenner szász képviselők mele-gen fölszóaltak Kis-Sink szász község érdeké-ben, míg a román képviselők közül a román Vojta egy szószólóra sem talált.

Paczolay megrója, hogy a minster a patakszabályozás pörös ügyét a ház elé hozta: az 1840. 10-ik t.cikk meghatározza az ily esetben kellő eljárást s az ennek végét képző módot: a kisajátítást.

Tisza közl. miniszter fölvilágosítja Pa-czolayt, hogy az 1863-iki törvényt folytán hoz-ta be ez ügyet: a minisiternek mindig az utóbb kelt törvényt követni kötelessége.

A t.-javaslat a közp. bizottság ajánlata szerint részletes vitában is elfogadtott, — ugy szíutén az egyesült államokkal az iparvédjegyek tárgyában kötött szerződés is.

Nyilvános büntények aránylag kisebb számmal fordulnak elő, mint bármelyik euró-pai nagyvárosban; még a távolabb fekvő ut-czák is veszély nélkül járhatók az éj bár-melyik órájában. Konstantinápolynak egyik kellemetlensége, a roppant számu kutyák, melyek még csak nemrég az embereket is ki-szorítani látszottak a városból, nagy részben szintén elenyésztek, s az utcák közmondá-sossá vált tisztátalanságából is alig maradt fönn valami. Általában, a ki Konstantinápolyt ne-hány évvel ezelőtt látta, most alig tudná is-mét felismerni.

Pera mögött, a Bosporus partján, valódi tündérpalotát építettek az európaiak a padisach-nak. A palotát hátulról környező magaslatokat szintén nagyszerű építmények — megannyi katonai laktanya — fődik; elől a Bosporusban pedig az európai hatalmak hadihajói képeznek a palota mellett félkört, hogy a zultánnak menhelyet nyújtsanak, ha egy fölkelés őt futás-ra kényszeritené. Biztos palotájából nyugodtan kormányozza a zultán Törökország rajongó népességét a perai magaslatokon lakozó európai követek inspirációi szerint.

Konstantinápoly egyike azon állomások-nak, hol az emberiség szelleme hosszas röpké-dés után letelepedett, hogy az emberiség jövő sorsának alakítása fölött elmélkedjék. E pon-ton, hol Európa és Ázsia legrazább ékességében nyújtja kezét egymásnak, az európai néposalá-dok oly teljes mértékben vannak képviselve, mint másutt sehol. S képviselőiket már is át-hatotta az itt érvényesülő világtörténelmi ki-egyenlítés szelleme, mely két világrésznek életeleik kölcsönös kiegészítése általi össze-olvasztására törekszik!

M o l n á r A n t a l.

Az ülés tárgyai kimerítették, meghatározott a holnapi ülés napirendje: a Buda Pestet összekötő vasút iránti t. javaslatnak s az országos gyűjtemények célszerű elhelyezését illető Szatmári-féle indítványnak tárgyalása.

Hétfőn, kedden, szerdán az osztályok dolgoznak, s ezután jó három nagy fontosságú tárgynak a bankügynek, a választási s a Budapest rendezésére vonatkozó t. javaslatoknak tárgyalása.

Ugyanaz nap a főrendiház is ülést tartott, melyen Majláth elnök. Elnök Biró L. szathmári püspök halálát jelenti. A ház jegyzőkönyvileg fejezi ki fájdalomát. Ezután elnök a fegyelmi bizottság tagjaira történt választások eredményeit jelenti be. A megválasztottak az esküt a ház színe előtt leteszik.

Sennyey Pál báró egy kilencz tagból álló bizottság kiküldését indítványozza a felsőház reformjának kidolgozására. Erdődy Sándor gróf megemlíti, hogy a telepítvények ügyében azon hit van elterjedve az országban, hogy a főrendek csak a telepítettek kizsákmányolása végett nem fogadták el a moratoriumot, interpellálja az igazságügyminisztert: van-e arról tudomása, hogy azóta előfordult volna e tekintetben a telepítvényesekkel valamely visszaélés. Bittó István igazságügyminiszter erre azt feleli, hogy három ily természetű szerződésről van tudomása; kettőben a felek megegyeztek egymással; a harmadikban pörre került a dolog. Erre fölvastatják a telepítvényesekre vonatkozó törvényt fölött a bizottsági jelentés. Gróf Széchenyi Antal szót emel a bizottság nézetei mellett, a törvényjavaslat általánosságban elfogadtatik. A tárgyalás a 4. §-ig haladt. A képviselőház jegyzője Paracetic Sándor áthozza az ujonczos és a honvédekredek megszaporítására vonatkozó t. javaslatokat.

Ezután a ház a többi §-okat is részben vita után a jogügyi bizottság véleménye szerint elfogadta. Legközelebbi ülés holnap 1½ órakor lesz.

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, jan. 27.

(S.) A francia kormányválsága mily hirtelen kerekedett, olyan gyorsan el is ment. Pedig nagyon könnyen társadalmi, vagyis inkább állami válságba mehetett volna át. Elég az hozzá, vége van s ma már csak a sajtó foglalkozik még vele, vagyis inkább Thiers ez ügyben követett eljárásával és pedig nem a legkedvezőbbben. Ime egy pár mutatvány:

A „Journal des Debats“ így ír:

„A vég jó, minden jó.“ Az elnök visszavonja lemondását, a miniszterek megtartják tárczáikat és Franciaországban semmi sem változott. Igen, hála isten, a válságnak vége minden jó polgár nagy öröme, s lehet remélni, hogy Thiers ur nem fog ily hibás lépést ismétlni. Emlékeznünk fog, hogy ő nem tárczaminiszter, sem elnökmíniszter, de a köztársaság elnöke, s hogy a kabinet tagjai s a nemzetgyűlés tagjai közti ügybajok őt nem érintik.

A „Siècle“ így kel ki a Thiers modora ellen.

„A köztársaság elnöke kilép szerepéből, ha a párt harcokba elegendik, mint tette ezt a nyersanyag-adó kérdésénél, kisebbit morális befolyását s nyugtalanítja az országot; mert a kormány megdőlésétől a forradalomig csak egy lépés, ha a köztársaság feje nem tud szilárdan állni, s kijelenti, hogy visszalép.“

A „Constitution“ így ír:

Ha valaki oly szerencsés, hogy a francia köztársaság elnöke lehet, kevésbé méltó hozzá, haragra lobbanni, mint egy pajkos gyermek s magát megbékéltettni, mint egy kórkelt nő, a ki kéri magát, de ég a vágtyól, hogy megbocáthasson.

Különben még mindig járnak hírek, melyeket a válság idézett elő. Így Párisból írják, hogy Grévynek köztársasági alelnökké való választása foglalkoztatja a pártokat, mivel Thiersnek visszalépése rövid idő múlva váratik.

Mit tesz itt a „rövid idő“, azt természetesen nehéz lenne megmondani.

Marselleben, mint onnan írják, az ottani főnök, Kératry gróf, mindinkább nagyobb csapattömegeket fejt ki egy — rémkép ellen. Marseille nyugodt, mindazáltal Kératry 19-én valamennyi köz-tért zászlóaljakkal rakott meg, tüteket állított fel, s a város utcáit őrsapattokkal járatta be, mert az ottani lapokban közzétett communiqueje mondja — a „rendetlenségek kiküldetésére a legjobb eszköz abban áll, ha szilárd elhatározást mutatunk azokat a legerélyesebben elnyomni.“ Sőt elfogatások is történtek, s Espinett tábornok egész komolyan dolgozott bizonyos titkos tervekben, melyek szerint a várost meg lehessen védeni. Kératry gróf mindenütt a rettegett internationale kezét látja, — hanem ezen kór, mely mindenütt forradalmat és zendülést lát, a „Republique Française“ állítása szerint, csak az egykori párisi rendőrfőnök beteges képzelgéséből ered. A szept. 4-diki események óta alig mult el egy nap a nélkül, hogy Kératry nem félt volna

valami utcai harcztól s ne tett volna kellő intézkedéseket.

Spanyolországban is újra crisis van. Alig hogy összeült az országgyűlés és (cortes), már is sarokba szorította a kormányt Sagasta, a miniszterelnök a király elé azt az alternatívát tűzte, hogy vagy a kormánynak kell lemondani, vagy pedig a cortes feloszlatni. Meglátjuk, ha vajjon nem nyulnak itt ahhoz az eszközhöz, melyet Görögországban éppen most applicáltak.

A KELET magán-távirata.

Felelőtt Pesten, jan. 27. 10 ó. 45 p. d. e.

Közzétett: jan. 27. 11 ó. 20 p. d. e.

A horvát nemzeti párt legközelebb felszólítja Lónyait az alkudozások újbóli megkezdésére; Lónyai beleegyezett s a napokban 12 bizalmi férfiú érkezik Pestre a tárgyalások végett. A nemzeti párt memorandumának kivonata megjelent; az uniót elvben előmeri; a pénzügyi rendszert, a pesti országgyűlési képviselitet, a horvát minster viszonyát módosítani akarja.

A bankügyben nagyszerű tárgyalások folynak minden irányban; bizonyos, hogy e kérdés Magyarország pénzügyi függetlensége javára fog megoldatni.

A községek szervezésének ügye elhalasztott.

Bécsben a lengyel kiegyezés jó stadiumban áll.

A francia hadseregben a bonapartista complot nagyban terjed; állítólag az excsászár manifesztumot készül kibocsátani.

Thiers határozottan ellenzi azt a tervet, hogy melléje köztársasági alelnök választassék.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 27-én

— Ő felsége Szende Béla honvédelmi minsteri tanácsosnak megengedte, hogy a török szultántól kapott Medjidjicere rendet elfogadhassa és viselhesse.

— A pesti népszínház telkét folyó hó 24-én adták át hivatalosan. Az átadási okmány kimondja, hogy a telek örök időkre ingyen átadatik, de csupán a kijelölt célra fordítható.

— A hercegprímás e hó első felében a népnevelés előmozdítására, s a káplának sorsa javítására hat ezer forintot osztott ki.

— Gr. Lónyai minsterelnöknek szerdán este minsteri értekezlet tartatott a bankügyi kérdés fölött.

— A távirtdai összeköttetés a Bécs-pesti vonalokon ujjal meg van szakítva.

— Gr. aponyi Sándor, a párisi követ fia, a főrendi ház jegyzőségéről lemondott s Párisba utazik, hogy ott mint követségi attaché diplomatiai pályáját megkezdje.

— Vaillotti János, kinek mandolin játékában nem rég néhányszor mi is gyönyörködtünk, Pesten fog néhány hangversenyt rendezni.

— Dr. Dobránszki Péter, jog- és bölcsész tudor királyi jogtanár. Társadalmi bajaink, különös tekintettel az öngyilkosságra című dolgozata, mely a „K. Közlöny“ hasábjain jelent meg, külön lenyomatban is kikerült sajtó alól. Alkalmoszerűleg visszatérünk reá.

— Váltások a diplomácia köréből. Ő Főlsége, a közös külügyminiszter indítványa folytán, legkegyelmesebben kinevezi méltóztattott: az eddigi drezdai követet gr. Paar Lajost rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré a dán királyi udvarnál; az eddigi stuttgarti követet, b. Walterskirchen Ottót rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré a svéd királyi udvarnál; az eddigi athenei követet, lovag Heymerle Henriket rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré a németalföldi királyi udvarnál; b. Sonnleithner Hippolit rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré a braziliai cs. udvarnál; a rendkívüli követé és meghatalmazott miniszteri címmel és ranggal fölrüházott báró Pottenburg Miklóst rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré a görög királyi udvarnál. Továbbá Ő Főlsége a rendkívüli követé és meghatalmazott miniszter gyanánt a badeni nagyhercegi udvarnál meghitelezett hardtensteini lovag Pfusterschmidt Károlyt, hason minőségben a württembergi királyi, s a hesseni nagyhercegi udvarnál is Stuttgartban levő székhelylyel, — végre báró Frankenstein Károlyt I. oszt. követségi tanácsost a rendkívüli követé és meghatalmazott miniszteri cím és rang adományozása

mellett a drezdai királyi udvarnál. valamint a szász nagyhercegi és hercegi házaknál meghitelezni méltóztattott.

— Egy élelmes bécsi pinceszér kihirdette az ottani lapokban, hogy egy emberbarát, egy félmilliót örökölt váratlanul s nem remélt vagyonából 100,000 forintot ki akar osztani arra érdemes szűkölködők között. Fölhívja tehát azokat, kik e segélyre magukat méltónak tartják, hogy „könyörület“ címzetű levelekben jelentkezzenek s mellékeljenek a küldendő válasz számára egy 5 kros levél-bélyegget folyamodásukhoz. — A rendőrségnek azonban szemet szurt ez a nagylelkiség, s éppen akkor csipet galléron a jó madarat, midőn a postán érkezendő leveleket átveendő volt. Nem kevesebb, mint 60,000 levél s bennök 3000 frt értékű levél-bélyeg gyűlt a „könyörületeshez.“ De a policzia nem könyörült rajta.

— A szamosújvári ev. ref. egyház folyó év február 7-én épülőben levő temploma javára, a kolozsvári reform. főtanodabeli ifjuság zene-egylete által adandó hangversenynyel összekötött táncvigalmat rendez.

— Pontosság. A napokban Budáról valaki néhány forintot küldött Szebenbe; a budai postshivatal azonban elfeledte az utalványlap bélyegét meg stampigliálni s a szebeni postás e nagy mulasztást észrevevén, kötelességének tartá az utalvány-lapnak Budára való visszaküldését, „Zur Abstempelung“, hol aztán ez megkapván az illető olajos karikát, szerencsésen visszavándorolt még egyszer Szebenbe s kiadott a címzettnek. Az igaz, hogy ez ide-oda vándorlásban tíz nap eltelt, de a formálisan legalább pontosan meg lön tartva, már pedig: pontosság mindenek előtt!

— A sz.-udvarhelyi k. főgymnasiun tanári testülete elhatározta egy zenede alapítását, s ennek létesíthetése végett felkérte azon műbarátokat, kik könyöradományokkal az eszmének alapot és állandóságot képesek kölcsönözni, hogy az ügy létesítését előmozdítani segítsenek.

— A m.-vásárhelyi jótékony nőegyletnek vigalma deficiittel végződött. Ily közönyt a nemes cél, melynek érdekében Vásárhely lelkes nővilága fáradozott, bizonyára meg nem érdemelt.

— Gr. Wimpffen e hó 21-én mutatta be meghitelező iratát az olasz királynak, mely alkalommal ez a legmelegebb hangon adott kifejezést királyunk iránti tiszteletének s a két állam közti kölcsönös szíveség ohajának.

— A bécsi közoktatási minsterium az ottani orvosi fakultás több tanárát felhatalmazta arra, hogy az ujonnan felállított polyklisicán előadásokat tarthassanak.

— Párisban e hó 22-én, XVI Lajos lefejeztetésének évfordulóján, ünnepélyes gyászmise tartatott melyen a braziliai császári pár Izabella a spanyol exkirálynő, az orleani herceg és számos legitimista vett részt.

— A japáni követ e hó 18-án kisértevel együtt Berlinbe érkezett s a Romához címzetű vendéglobben vett szállást.

— Versaillesban a legutóbbi fenyegető válság szerencsés megoldása a diplomatiai körök minden tagjára igen kellemes benyomást tett; a kormánynak visszatérése azonban Párisba még távoli idők reménye.

— Thiersnek e hó 22-én történt összejövetele Orloff herceggel igen szívélyes volt, találkozás végével Thiers a herceget Párisba kísértte.

— A stuttgarti betűszedőket a szükség megszédítette, most Guttenberg pártos bajnokai újra a betűszekrények mellett vannak.

— Somssich Pált nevenapján, január 25-én, az országgyűlés tagjai igen melegen üdvözölték.

— De Petis pénzügyminister a bécsi ipartársulatokhoz emlékiratot intézett, melyben őket hivatalos működésének megkezdéséről értesíti s egyszersmind bugzó gyámolításra kéri fel.

— Necrolog. Losárdi Herceg Krisztina, özvegy Szentiványi Dánielné, életének 75-dik, özvegyiségének 23-ik évében, folyó hó 25-én reggeli 9 órakor — végelegyengülés következtében jobblétre szenderült. Hült tetemei, folyó hó 27-kén tétetnek a családi sírkertben örök nyugalomra. Béke poraira!

— Vácztól két órányira az országot közelében gazdag kőszentlepre akadtak.

— Bedekovics bán — zágrábi hírek szerint — közelebb beadja lemondását.

— Carina k. a. Hamburgban folytonos tetszés mellett énekel, s az igazgató a szerződés meghosszabbítását ajánlja neki.

— A francia hölgyek egy idő óta violaszin rendszalagot viselnek, melyre finom munkával olajagat tartó galamb, a pápai címer s a „Paix“ (béke) szó van felhímezve. Ez egy női rend jelvénye, mely a czéliből alakult, a pápa pártfogása alatt, hogy a világbéke előmozdításán munkálkodjék.

— A Rajna ágyában Spiek és Emmerich közt nem rég egy mammoth hátulsó lábának száresontjára találtak.

— Liszt Ferenc reggélyei, a zenekedvelők nagy öröme, e hó 28-án kezdetüket veszik Pesten. Mivel a zongorakirály termei nem elég tágasak, Schwendner apát termében fognak tartatni.

— Ötven év múlva Pest tót város. Az olmtüzi „Nasinee“ pesti levelezője szerint Magyarország fővárosában folytonosan új meg új tót-egyletek keletkeznek, melyek eredménydús tevékenységet fejtenek ki. Az utcákon ugyan, szintén mindinkább terjed a tót nyelv s ha ez legalább 50 esztendeig így fog tartani, akkor Pestnek tót jellege lesz. Kollárnak öröme volna, ha sírjából felkelhetne. Meghiszszük.

— Gr. Andrássy Gyula minster neje e hó 22-ke óta, mint írják, Pozsonyban időz, s az Inkey-családnál van szállva. E hó 23-án este a miniszterné tiszteletére táncestély volt, melyen a pozsonyi főrangnak közül sokan jelentek meg.

— Adomány. A budai tanács a „szini kebelzet“ felhívása folytán az országos színésznyugdíjintézet javára 100 frt adományozott.

(S.) Színház. A tegnapi hirdett „Huszárcsiny“ Vizváryné roszullete miatt ismét elmaradt, a mit azonban a közönség egy része csak este a pénztárnál tudott meg, miért is az a rész, mely csak a vendéget akarta látni, kénytelen volt visszatérni. Szigeti Csizmadiaját aztán nem nagy kedvvel nézte végig a megjelentek csekély száma, annyival is inkább, mert az előadás nem igen volt egyöntetű; egyedül Szilágyi Miskája és Szentgyörgyi Sas uramja nyújtott a szereplők gondos alakításában és különösen Szilágyi jó humorában élvezetet. Ellenben Szentgyörgyiné helyén inkább szeretettük volna Eichner Annát látni, ki sokkal jobban betöltötte volna azt a helyet. Kőrözsnyé igen jó alakot mutatott be a csizmadianében, valamint Kassai a molnárbán.

A közönség köréből.*)

T. Szerkesztő ur!

Kétszeresen megvartuk volna a „Kelet“-től, mely színügyünkkel és a színházzal oly behatóan és folyvást foglalkozik, hogy felszólaljon az ellen a visszaélés ellen, melylyel Fehérvári ur ezen a héten követett eljárásában még az üzleti határokat is átlépte. Nem elég, hogy egy oly vendég-művésztől forcíroz, kinek makacs rekedtségéről már az első alkalommal meggyőződhetett; nem elég, hogy hálás közönségét a miatt már háromszor is felültette, a nélkül hogy fáradságot méltóztatott volna venni magának a közbejött akadályt, melyről mint p. tegnap is Vizváryné rekedtségéről, már délelőtt tudomása volt, a közönséggel egy pár sornyi falragaszszal tudatni; nem elég, hogy az idényben még minden ujdonság bérletszünetben jött először színre s a rendesen fizető bérlet publicum csak másod- vagy harmadszori előadásban láthatta, sőt mint p. a „Rablókat“ még két bérletszünet után sem; mindezt nem elég Fehérvári urnak. Az ő leleményessége még tovább megy; miután mindenki eltúrte szó nélkül, hogy november és deczemberben minden áldott héten két jutalom — s így bérletszüneti előadást tartott; már most tovább megy és heten kint három bérletszünetet akar tartani, a mint e héten a bál beszámításával tartott is. Nem tudjuk, hogy Fehérvári urnak milyen fogalmai vannak az üzleti ildomosságról, mely utóljára is, dacára, hogy ő előtte mint „Geschäftsmann“ előtt a finansialis tekintet a fő, még sem léphet át a speculatio minden tisztességet ignoráló kapzsiságába; annyi azonban áll, hogy a bérlet közönség már torkig van az igazgató ur visszaéléseivel s csak az gátolja, hogy odahagyja őt görögütüzes humbugjaival együtt, mert nálunk absolute nem talál más szórakozást esténként.

Reméljük, hogy a színügy iránt annyira érdeklődő t. szerkesztő és soraink előtt, mely nekünk és a közönségnek többé már vissza nem folytható indignitójának adott hangokat, becses lapját nem fogja elzárni. Fogadja stb. Kolozsvárt, 1872. jan. 27.

Több rendes színházlátogató.

*) A közérdekű fölszólalásoknak szánt e rovat alatti kölömenyekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 26-án 5%. Metalliques 100 fr 62.60. Kamat—. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 73.20. 1860. Kölcsön 107.. Bankrészevény 848. Hitelintézet részvények 347. frt. 346.50. London 11 ft. st. 114.70. f. 20 kr. Ezüst 113.25. Cs. kir. arany 5.47 Napoleondor 9.11. 1/2

Urbéri kötvények: Magyarországi 80.25. Temesi 78. —. Erdélyi 735. Horvátországi 78.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

Sz. 2. 1872
elnöki -boz.

45

2-3

Pályázati hirdetmény.

A nagyméltóságú Igazságügyminiszteriumnak 1871 december 14 kén 10260 I. M. E. szám alatt kelt rendeletével ezen királyi törvényszékhez rendszeresített joggyakornoki állomásra, melylyel évi 300 frt. ösztöndíj van ösztöndíjra, pályázat hirdetettik.

Beadandó folyamodványokban a jogvégzettség, államvizsga, illetve államvizsgák letétele és életkor szabályszerű hiteles okmányokkal kimutatandó; s e módon felszerelt folyamodványok, azok által, kik alkalmazásban állanak hatóságuk útján, mások által közvetlenül ezen kir. törvényszék elnökénél jelen hirdetménynek a hirdlapokban először történt megjelentésétől számított **14 nap alatt** lesznek benyújtandók.

Gyergyó Szent Miklóson, 1872, január 22.

SÁNDOR ISTVÁN, kir. tör. elnök.

NEM HIVATALOS.

[47]

[1-*

PERL fogorvos Bécsből,

többszöri ittmulatásából ösmeretes,

műfogakat és egész légnyomatu fogsorokat tesz, a legújabb amerikai modorban, ezélszerűen, természetihiven, és **fájdalom nélkül**, ki sem huzva a foggyökereket. Minden fogműtétet, mint foghuzás, plombírozás, tisztogatás, reszelés sat. kiméletesen végez s a fogfájdalmat gyorsan és örökre meggyógyítja. Műterme a „Nemzeti Szállodában,” 6-dik szám alatt van. **Rendel d. e. 9-1 és d. u. 2-5 óra között.**

Szegényeknek 9-10 óra közt ingyen.

(38)

(3-4)

A Dézs közelében fekvő „Guga” nevű erdőben a m. keleti vasút II. Építészeti osztálya

16000 szál bikkfát ad el a tövén.

A venni szándékozók eziránti ajánlataikat legkésőbbre a folyó 1872 január-hó 31-dikéig nyújtják be a fentnevezett építészeti osztályhoz, **Kolozsvártt, Széchenyi-téren, a Jakab Elek házában levő irodába.**

(40)

(3-3)

A kolozsvári takarékpénztári részvénytársulat III-dik évi **rendes közgyűlése** folyó 1872-dik évi február-hó 22-kén délután 3 órakor tartatik **a városi községteremben.**

Tárgyai:

1. Az igazgató választmány jelentése az 1871. évi tüzletről.
2. Nyolcz választmányi tag kisorsolása és újak választása [alapsz. 29. §].
3. A választmány intézkedéseinek tárgyalása.
4. Az 1871. évi számadások és mérlegek megvizsgálására kiküldött bizottmányok jelentései s ezek nyomán az 1871. évi számadás és mérleg megvizsgálása.
5. Az alapszabályok 23. §-ának d) és e) pontjai által rendelt mérleg és számadás vizsgáló bizottmányok megválasztása.
6. A lefolyt évi tisztajövedeletről intézkedés és az osztalék megállítása.

A t. cz. részvényesek e **közgyűlésre** azon értesítéssel hivatnak meg, hogy a szavazási jog akár személyesen, akár felhatalmazott által gyakorolható, — de a meghatalmazottnak is részvényesnek kell lenni [alapsz. 21. §].

A közgyűlésben résztvenni szándékozók felhivatnak, hogy részvényeiket f évi **február-hó 19-én és 20-án d. e. 9 órától 12 óráig** és a gyűlés előtt való nap **esté 6 óráig** a gyűlés tartamára az intézet helyiségében letenni szíveskedjék, hol a felhatalmazási és jogosultsági okiratok megvizsgálására kiküldött bizottmány a megjelenési jegyeket kiszolgáltatja [alapsz. 19-20. §§].

Kolozsvártt, 1872. Január-hó 24 kén.

Az igazgató választmány.

BÁNYAI SÁMUEL

kolozsvári szöcs-mester,

ajánlja a szöcsmesterség köréhez tartozó, minden névvel nevezhető

(356)

RUHA-RAKTÁRÁT.

(15-16)

Elfogad akár magán, akár postai uton minden szöcs iparágbeli megrendeléseket, s azoknak a legpontosabb és legjutányosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával igéri. Továbbá ajánlja kitűnő **Persianer Bánkban és Tür süvegeit.**

Lakása Kolozsvártt, bel-magyarutca 428 ház szám alatt.
Raktára ugyancsak bel-magyarutca Biasini-ház 442 sz. alatt.

Hirdetés.

Kitűnő szép és jó 42 ezoll hosszúságú **cserfa eladó,** a va útnál 13 frt., házhoz vive 14 frt 12 kr.

Megrendelhető

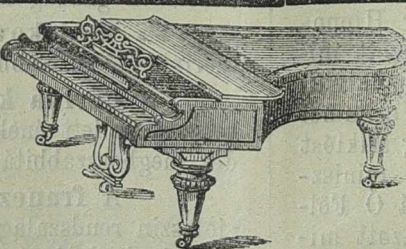
Taufner Ferenc

fűszerkereskedésben Kolozsvártt.

5-6

Eladó tűzifa

Kiskapun a birodalmi uttól ötpercz jó utoni távolságra **1000 rövid bükk,** és **400 hosszú** öl legnagyobb részben tölgyfa. Értelkezhetni Gyulában **POP MIKLÓSNÁL.**

(18)

(8-*)

Triska Ferencz zongora

kereskedő Kolozsvártt.

Concert-Pianinok . . . . . 350 frt.
Concert-Flügel . . . . . 340 frttól 450 frtig.
Használt zongorák . . . . . 100 frttól 280 frtig.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítettnek
Csomagolás darabonként 10 frt.
Jótállás 5 évig.

(44)

(2-2)

Alóírt ezzel köztudo: ássá tesz, m, hogy a „**Székely-Udvarhelyt**” több évek óta folytatott **fiók könyv- és díszaru kereskedésemet** kelően berendezve **eladni** szándékozom.

Feltételek iránt értekező leveleket közvetlen czimem alatt kérek.

M.-Vásárhelyt, 1872, január havában

tisztellel:

őzv. **WITTICH JÓZSEF**né.

Figyelemre méltó.

(363)

(14-20)

Orvosi tekintélyek elismervényei és száz meg száz bizonyítvány magánosoktól tanúsítják a

görcs elleni óv-balsam

jeles hatását emésztéshiány-, gyomorgyengeség-, gyomorgörcs-, puffadás-, hányásinger-, gyomorsiklás- és cholérine-bajokban.

E balsam ezen feljül legbiztosabb szer **VALTÓLÁZBAN.** Egy önlemezes, pecsételt és 3. nyelven használati utasítással ellátott eredeti üveg ára 1 frt 50, fél üvegé 80 k.

Dr. Miller mohnóvénynedve.

Meglepő hatásu hurut, gégeleob, légcsőgyulladás, nyálkásság, idült köhögés, régi rekedtség, heveny és idült tüdőhurut, vérhányás és mellszorulásban. Ezen mohnóvénynedv eredeti tégelyekben van, Nro. I. meglett emberek, és Nro. II. 4-5 éves gyermekek számára.

Egy eredeti üvegtégely ára használati utasítással együtt 50 kr.

Beküldetett.

Legyen szives egy tuczet tégelyt mohnóvénynedvvel utánvét mellett küldeni.

Eger, június 20-án 1871

BYDESKÚTY AMALIA,

az angol kisasszonyok zárdája főnöknője.

Szerműhely és fő-székiöldési raktár Szentlélekutca 105 szám Brassóban.

Kolozsvártt valódi minőségben egyedül kapható dr. Hintz György és Binder K. gyógyszerárakban, valamint Beszterczén: Kelp F. és társánál; Szászvároson: Specht I. gyógyszerésznél; Csik-Szeredán: Winkler F.-nél; Déesen: Szathmári K.-nál; Fogarásban: Steinberg A. gyógyszerésznél; Gy.-Szt.-Miklóson: Fröhlich E. gyógyszerésznél; Hosszafaluban: Jekelius A. gyógyszerésznél; Gyulafehérvártt: Boos K.-nál; K.-Vásárhelyt: Lukács F.-nél; Brassóban: Jekelius F., Duschoin I., Kugler F. gyógyszerészeknél; Földvártt: Folberth F. gyógyszer.; Medgyesen: Hintz A. gyógyszer.; Szászsebesen: Weissörtl G. A.-nál; Nagy-Enyeden: Horváth F.-nél; Kóhalomban: Szentpéteri I.-nél; Rosnyón: Römer A.-nál; Segesvártt: Teutsch J. B.-nél; Seps-Szt.-Györgyön: Futak és társánál.

!!! Fausztatási vállalat !!!

Gr. Andrassy Gyula, őzv. báró Wesselényi Farkasné sz. gróf Kendeffy Rózália

s több más birtokos u. n.

hesdátí osztatlan közös és mintegy 20.000 holdnyi terjedelmű **havasaikban**

a Jára vizére Jára mezőváros határáig kiterjedőleg, a földmivélés- ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumtól **30 évre fausztatási engedélyt nyervén;**

nevezett birtokosság az engedélyt egyelőre

12 évre vállalkozókra kész átruházni.

Vállalkozási ajánlatok még e tél folytán **február 25-ig** beküldhetők **gr. Bélydy Ferencz** birtokossági elnökhöz Báldra, vagy **Ürmösi Sámuel**hez mint gr. Andrassy Gyula megbízottjához Kolozsvárra, esetleg **alóírt birtokossági jegyzőhöz**, hol a további adatok felől is részletebben tájékozódhatni.

Megjegyzendő, hogy a Jára vizének kevés költségbe kerülő kitakarítása folytán, nemcsak **tűzifa**, hanem **deszka** és más **épületfa** tutajon való szállítása is létrehozható.

[39]

3-3

Vállalkozási ajánlatok ez iránt is a kejelölt ideig elfogadtatnak.

Kolozsvártt. jan. 17-én, 1872.

TOMPA KÁROLY,

a birtokossági gyűlés jegyzője.

Üzlettelep-hirdetés.

A helybeli és vidéki nagyérdemű uraságoknak és a t. cz. közönségnek tisztelettel jelentjük, hogy az **itteni piacon** mindenféle

arany-, ezüst- és talmi-arany-órákból fióküzletet nyitottunk,

egyuttal tudatjuk, hogy egy első **párizsi háztól** valódi talmi-arany és china-ezüst tárgyak bizományi üzletét átvettük, tehát pipere-tárgyakban a legizletesebbet és legdivatosabbat ajánlhatjuk. A tárgyak oly correct dolgozvá, hogy még ékszerészek se képesek azokat a valódi ékszerből megkülönböztetni, a mi mellett még kezességet vállalunk, hogy soha se feketednek meg. Helyiség hiányában az árulás a nemzeti szálloda első emeleti 7-ik számú szobájában történik, bámulatos olcsó árban. Számos látogatásért esdve maradtunk

Timendorfer és társa, óragyárosok,
Récsben, Stadt, Fleischmarkt 10. sz.

(49)

1-1

(431)

(5-11)

Lillione eltávolít 14 nap alatt minden bőrtisztatlanságot és redőt, elűz görvélyt, szep-lőt és májfoltot. Garantirova! Egy tégely 1 frt 50 kr., kisebb 80 kr.

Feytona, Feytona. 50 kr. Ezen híres **amerikai** szer **rögtön** megszűntet minden fogfájdalmat.

Ugyanast éppen ugy eltávolítja az

„Indiai kivonat!” is, biztos szer, mely sok orvosok által elismerve s ajánlva van, mivel a hatás soha el nem marad.

Ezen szerek Kolozsvártt egyedül **Binder K.** gyógyszerésznél kaphatók bel-monostortezában.